

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2017. szeptember 27. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

VÉGZÉST:

A rágalmazás vétsége miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.11.764/2016/22-II. számú végzésének a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Egyebekben a másodfokú bíróság végzését **helybenhagyja**.

Megállapítja, hogy a harmadfokú eljárás során 12.940,- (tizenkettőezer-kilencszáznegyven) forint bűnügyi költség merült fel.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a vádlottat a 2016. szeptember 16. napján kihirdetett 25.B.23.571/2013/74. számú ítéletével rágalmazás vétsége [Btk. 226.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont] miatt 3 évi időtartamra próbára bocsátotta.

Határozott az eljárás során a magánvádló által lerótt 10.000 Ft eljárási illeték vádlott általi megfizetéséről, valamint a bűnügyi költség állam általi viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodsorban hatályon kívül helyezés, és harmadsorban enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. április 4. napján megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 29.Bf.11.764/2016/22-II. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a a vádlott ellen rágalmazás vétsége [Btk. 226.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont] miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

Az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költségéből 62.880 forint, valamint a másodfokú eljárásban felmerült további 10.880 forint megfizetésére a magánvádlót kötelezte, a fennmaradó 10.000 forint bűnügyi költségről pedig akként rendelkezett, hogy az a magánvádló terhén marad.

A másodfokú bíróság ítélete ellen bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében a magánvádló jelentett be fellebbezést.

A vádlott a fellebbezésre tett észrevételében jelezte, hogy hasonló ügyben a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező és eljárást megszüntető határozata kapcsán a Kúria kifejtette, hogy sem

rendes, sem rendkívüli perorvoslatnak nincs helye. A másodfokú határozat indokolása első bekezdésében elírást észlelt, kérte annak kijavítását, hogy az elsőfokú bíróság a bűnügyi költség megfizetésére helyesen nem őt kötelezte, ugyanis költségmentessége folytán azt az államra terhelte.

Az ítéletátlánál előterjesztett újabb észrevételeiben - túl azon, hogy a magánvádló és korábbi jogi képviselője jogi ismereteire tett megjegyzéseket - tartalmát tekintve a másodfokú bíróság végzésének helybenhagyását indítványozta.

Más ügyben hozott hasonló tartalmú határozatra hivatkozással kifejtett álláspontja szerint a vád tárgyává tett cselekmény a folytatólágosság egységébe tartozik, ezért önálló felelősségre vonásának nem lehet helye. Rámutatott arra, hogy ezt a magánvádló saját nyilatkozata is alátámasztja, hiszen minden egyes ügyben maga fejteti ki azt, hogy ő egységes elhatározással, napi-heti-havi rendszerességgel jelentet meg a magánvádlóról „publicisztikákat”.

A magánvádló jogi képviselője fellebbezésének írásbeli indokolását 2017. szeptember 26-án nyújtotta be.

Ebben kitért arra, hogy a korábbi, 20.B.14.398/2013. számon elbírált ügyben a tényállásban rögzített elkövetési időre, és a jogsértés észlelésének időpontjára figyelemmel csak a 2013. október 1. napját megelőzően megvalósított részcselekmények alkothatnak folytatólágos egységet, a jelen ügyben vád tárgyává tett, 2013. októberében elkövetett újabb cselekmények nem.

A törvényi egység alkalmazása nem csak ezért, hanem más okokból is aggályos. Egyrészt, mert - miután a perújítási eljárás lehetősége sem adott a Be. 515.§ (1) bekezdésének szabálya szerint - büntetlenül marad több bűncselekmény is, ezért semmilyen visszatartó erő nem érvényesül a vádlottal szemben, aki azóta is folyamatosan zaklatja a sértettet.

Másrészt, mert folytatólágos egység miatti ítélt dolog megállapítása esetén a bíróság voltaképpen az indokolásában állapítja meg a bűncselekmény elkövetését, amely a Be. több garanciális szabályát sérti - hiszen a határozatot a bíróság tárgyalás, bizonyítás nélkül hozza meg.

A személyes költségmentesség körében előadta, hogy ismeretei szerint a terhelt rendelkezik nyaralóingatlannal és gépjárművel is. Ehhez képest az elsőfokú bíróság a vagyoni helyzet vizsgálata nélkül, pusztán a terhelt aktív korúak ellátásának tényére figyelemmel részesítette a vádlottat személyes költségmentességben.

Sérelmezte továbbá a bűnügyi költségre vonatkozó másodfokú rendelkezést is. E körben arra hivatkozott, hogy a bűnügyi költség felmerülése elsődlegesen a bűnelkövető hibája, másodlagosan pedig a bíróságé, amely nem észlelte a megszüntetési okot kellő időben, pedig a folytatólágos egység fennálltát hivatalból kötelessége lett volna vizsgálni. Ezért méltánytalan, és alaptörvényellenes az, ha mindezek ellenére a bűnügyi költséget a magánvádlónak kell megfizetnie.

Összességében lényegét tekintve azt indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság végzését helyezze hatályon kívül, és hozzon az elsőfokú ítéletnek megfelelő határozatot, ennek során a személyes költségmentességet vonja meg, és a bűnügyi költség megfizetése alól is mentesítse. Másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A harmadfokú nyilvános ülésen a magánvádló jogi képviselője csatolta a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bpkf.8407/2017/3. számú, 2017. május 26. napján kelt végzését, mellyel a vádlott személyes költségmentesség iránti kérelmét elutasította.

A vádlott a fellebbezésben foglaltakra reflektálva hangsúlyozta, miszerint a folytatólágosság

Mivel a bűnössége megállapítására nincs lehetőség, a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés a bűnügyi költségre vonatkozó részében alapos.

Az ítéletábra mint harmadfokú bíróság a magánvádló fellebbezése folytán a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdése alapján felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntő részben, a másodfokon eljáró bíróság maradéktalanul megtartotta a perrendi szabályokat.

A másodfokú bíróság kétség kívül helytállóan állapította meg, hogy eljárási okból mellőzhetetlen volt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, ez azonban annyiban mindenképpen pontosítást érdemel, hogy az eljárás megszüntetését eredményező ítélt dolog megállapításához alapvetően nem a bíróság eljárásjogi hibája, hanem anyagi jogi szabályok alkalmazását megalapozó tények vezetnek. A másodfokú bíróság kasszációs jogköre ilyen esetekben tehát objektív körülmény fennállásán alapul, amelyet a Fővárosi Törvényszék helytállóan észlelt, és abból megfelelő jogi következtetést is vont le. Meg kell jegyezni, hogy e döntéshez szükséges lényeges iratok már az elsőfokú eljárásban is rendelkezésre álltak (elsőfokú bírósági iratok 67. sorszáma), így az eljárási akadály megállapításának ténybeli alapja a kerületi bíróság birtokában volt.

A másodfokú bíróság által beszerzett Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.14.398/2013. számú büntető ügyének iratai alapján megállapítható ugyanis, hogy azt az eljárást (2013. október 4. és október 7. napján előterjesztett feljelentéseivel) szintén a magánvádló kezdeményezte, mégpedig a másodfokú ítéletben jelettekhez képest egészen pontosan az általa 2013. szeptember 1. és 2013. október 1. napján észlelt, a vádlott által az internetes felületen közzétett elővezető parancs és cikk kapcsán.

A vádlott bűnösségét a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 20.B.14.398/2013/30. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.11.918/2014/8. számú 2015. június 2. napján jogerőre emelkedett végzésével kizárólag a magánvádló által 2013. október 1. napján észlelt cikk tekintetében, egy rendbeli rágalmozás vétségében állapította meg.

A jogerős ítéleti tényállásnak a vonatkozó része (2. pontja - 20.B.14.398/2013/30. számú ítélet 3. oldala) szerint a vádlott az internetes felületen a „módszerek az önálló bírósági végrehajtásban - A „páros trükkjei” című cikket tette közzé, amelynek alábbi része alkalmas volt a magánvádló becsületének megsértésére:

„Történt, hogy szerkesztőnk gyermekének édesanyja még 2010-ben az abszolút lúzer ügyvéd: a magánvádló javaslatára felrúgta a gyermekkel való kapcsolattartásra vonatkozó jogerős bírósági végzésben foglaltakat, és nem volt hajlandó biztosítani a kislány láthatását az apuka lakásán, ahogy az elő volt írva. Ebből azután per lett, amelyben nem hogy kvázi sarlatánnak de a legkiválóbb sztárügyvédnek sem lett volna esélye szerkesztőnkkel szemben, mint amennyi mondjuk a politikus volt annak idején a Népbíróság előtt. (A végeredmény teljes vereség lett természetesen a magánvádló által bepalizott, csúnyán átvert, és annál is csúnyábban megkopasztott anyuka számára)".

A jelen eljárásban a magánvádló az általa 2013. október 25-én észlelt, a vádlott által ugyanebben a hónapban a fenti internetes oldalon „Miért??? - az érdekelt kérdezi szerkesztőségünk” címmel közzétett írásban a becsületének csorbítására alkalmas kijelentéseket tett vád tárgyává.

Az elsőfokú ítélet 3. oldalán részletesen rögzített tényállás alapján megállapítható, hogy a vádlott hasonló tartalmú internetes írásában a magánvádló sértettet szintén az ügyfelének perbeli képviselőjével összefüggésben minősítette „kvázi sarlatánnak”, és az ügyfelét „becsapó”, tőle pénzt kicsaló, őt meglopó stb. ügyvédnek.

Nyilvánvaló tehát, hogy a jelen eljárásban a vád tárgyát a vádlott által a korábbi jogerős elítélését képező ítéleti tényállással érintett ugyanazon sértett (magánvádló) sérelmére, egymáshoz igen közeli (pár hetes) időtartamban, a közölt írás tartalmi elemei alapján kétség kívül egységes akaratelhatározással megvalósított ugyanolyan bűncselekmény (rágalmazás) képezi.

Ezért alappal merül fel a két cselekmény tekintetében a Btk. 6.§ (2) bekezdése szerinti folytatólágosság kérdése. Ennek mikénti megítélése, és az irányadó jogszabályok helyes alkalmazása volt az ügy központi kérdése, melyet a másodfokú bíróság is helyesen ismert fel.

A probléma lényege abban foglalható össze, hogy bár a vád tárgyává tett cselekmény a jogerős elítélés alapjául szolgáló bűncselekménnyel (büntetőjogi felelősség fennállta esetén) a folytatólágosság törvényi egységébe tartozna, az előzményi határozatban foglalt (ítéleti) tényállás értelemszerűen nem tartalmazza a jelen eljárásban vád tárgyává tett újabb - de szintén 2013. októberében megvalósított - becsületsértő kijelentések történeti tényállását.

A kérdésre a jelen ügyben is feltétlenül irányadó 6/2009. Büntető Jogegységi határozat adja meg a választ, amelyre a törvényszék is kifogástalan jogi megoldással, tárgyszerűen hivatkozott.

E szerint ugyanis a jogerős elítélést megelőzően elkövetett olyan cselekmények, amelyek a már elbírált bűncselekményi egységbe tartoznak, a tettazonosság folytán ítélt dolognak minősülnek. Ez a bűncselekményegység valamennyi esetére vonatkozik, nincs jelentősége annak, hogy az természetes vagy törvényi egység (pl. folytatólágosság).

Az 1878. évi V. tc. (Csemegi Btk.) óta következetes a Kúria, majd a Legfelsőbb Bíróság gyakorlata abban, hogy az olyan bűncselekmény tekintetében, amely időben egymástól elkülönülő rész-cselekményekkel valósul meg, a bíróság jogerős határozatának cselekményegységet teremtő hatása van. A jogerős határozat a megszületéséig terjedő időszak tekintetében a cselekményegységet behatárolja és lezárja. Az ezt követő időszakban esetleg továbbra is megvalósuló újabb rész-cselekmények pedig már egy újabb rendbeli bűncselekmény megállapításának az alapjául szolgálhatnak. Ennek megfelelően a joggyakorlat a folytatólágosság egységébe [1978. évi IV. tv. Btk. 12. § (2) bekezdés] tartozó cselekmények tekintetében is ezt a megoldást követi.

Ilyen esetekben az általános szabályok szerint a folytatólágosság egységébe tartozó rész-cselekmény tekintetében újabb vádemelésnek nincs helye, vagy - vádemelés esetén - az eljárást megindítani, a már megindított eljárást folytatni nem lehet. Az ítélt dolog az eljárás akadálya, mégpedig függetlenül attól, hogy az újabb vádban sérelmezettek nem képezték a korábbi ítélet tényállásának részét.

Ezért a Be. 6.§ (3) bekezdés d) pontjára figyelemmel törvényesen, a Be. 373.§ (1) bekezdés I/d) pontjának megfelelő alkalmazásával határozott a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet hatályon

kívül helyezéséről, és az eljárás megszüntetéséről.

E rendelkezés minden további következményét is helyesen, az irányadó jogszabályoknak megfelelően alkalmazta, azaz törvényesen utasította el a vádlott bizonyítási indítványát, hiszen az ítélet érdemi felülbírálatára nem kerülhetett sor.

Itt jegyzi meg a harmadfokú bíróság, hogy a vádlott alappal hivatkozott a másodfokú ítélet indokolásának első bekezdésében írt elírásra, mert az tévesen azt rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottat kötelezte 62.880 forint bünyügyi költség megfizetésére. Az elsőfokú rendelkezést helyesen jelen határozat indokolásának első bekezdése tartalmazza is, de - szemben a vádlott indítványával - külön kijavító rendelkezés meghozatalának a rendes jogorvoslati eljárás keretében nincs helye, a harmadfokú bíróság a másodfokú érdemi határozat felülbírálata során - jelen döntés keretében - korrigálta az elírást.

Ugyancsak a bünyügyi költséggel összefüggésben szükséges kitérni a fellebbezésben írtakra és a harmadfokú nyilvános ülésen csatolt iratokra.

A vádlott a 2014. április 29-én előterjesztett beadványában kérte személyes költségmentességben részesítését. E beadványa mellékletét képezte az Önkormányzat jegyzőjének 2014. március 11-én kelt határozata, melyben a vádlott részére havi 22.800 Ft összegben foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapított meg.

Az elsőfokú bíróság a kérelmet csak a 2016. szeptember 16. napján tartott tárgyaláson bírálta el, és az I. sorszámú végzésével a vádlottat személyes költségmentességben részesítette anélkül, hogy az aktuális vagyoni, jövedelmi viszonyokat feltárta, vizsgálta volna.

Emellett a végzés ellen a fellebbezés lehetőségét is kizárta, holott a Be. 74.§ (3) bekezdése szerinti végzés ellen az eljárási törvény a jogorvoslati jogot nem korlátozza, olyannyira nem, hogy a törvényhely (4) bekezdése kifejezetten kimondja, miszerint a költségmentesség engedélyezése tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslat halasztó hatályú.

A 9/2003. (V.6.) IM-BM-PM együttes rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 8.§ (2) bekezdése szerint legalább évente kell felülvizsgálni a költségmentesség feltételeinek fennálltát, amely ugyan a másodfokú érdemi döntés meghozataláig kétség kívül nem tel el, azonban az eljárási rendelkezések megtartásának vizsgálata a másodfokú bíróság egyik feladata (Be. 348.§ (1) bekezdés), amely azonban a költségmentesség vonatkozásában - a határozatból kiindulva - elmaradt.

Ettől eltekintve, a bünyügyi költségre vonatkozó rendelkezés felülbírálatának akadályát nem ez, hanem a magánvádló jogi képviselője által a harmadfokú nyilvános ülésen beterjesztett iratok képezték. A hivatkozott végzés adatai ugyanis a Rendelet 2.§ (2) és (3) bekezdésében írtak értelmében a jelen ügyben meghozott költségmentességet engedélyező végzés megalapozottságát érintik, és azok alapján felmerül egy olyan bizonyítás lefolytatásának szükségessége, amelynek során tisztázni kell, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás rendszeres szociális segélynek minősül-e a jogszabályok szerint (vö. 1993. évi III. tv. 35.§ (1) és (4) bekezdése), és ha nem, úgy a Rendelet (2) bekezdése szerinti feltételek teljesülnek-e a vádlott esetében.

A Be. 388.§ (2) bekezdése értelmében harmadfokú eljárásban bizonyításnak nincs helye. Ezért csak abban az esetben helyesbítható - adott esetben a határozatnak a költségmentességet megalapozó rendelkezésének - ténybeli alapja, ha ahhoz a szükséges bizonyítékok rendelkezésre állnak.

Miután ez - csak az utóbb, a harmadfokú eljárásban ismertté vált körülményekre figyelemmel - már nem teljesül, az ítéltábla a bűnügyi költségre vonatkozóan nem találta felülbírálatra alkalmasnak a másodfokú bíróság határozatát. E körben ezért a Fővárosi Törvényszék végzését a Be. 399.§ (5) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

Ennek keretében be kell szerezni a szükséges bizonyítékokat, adatokat, és azok alapján állást kell foglalni a Rendelet 2.§-ában írt feltételek fennálltáról, majd a bűnügyi költség viselése tekintetében a jogszabályoknak megfelelő határozatot szükséges hozni.

Egyebekben a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság végzésének megszüntető rendelkezését a Be. 397.§ alapján helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A másodfellebbezés illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 52.§ (1) bekezdése szerint 10.000 forint, amelyet a harmadfokú bíróság megállapított, de annak, továbbá a harmadfokú eljárásban a kirendelt jogi képviselő díjaként felmerült újabb bűnügyi költségnek a viseléséről az e vonatkozásban megismételt eljárásban szükséges határozni.

A teljesség igényével azonban az ítéltábla rámutat a következőkre is:

A folytatólagosság jelen ügygel érintett esetkörében a már kifejtettek szerint újabb vádemelésre nem kerülhet sor, az általános szabályok - az ún. közvádas ügyekben - csak rendkívüli jogorvoslatot, a perújítási eljárás megindítását teszik lehetővé, ahol az eljárás tárgya már nem a vád, hanem a jogerős bírósági ítélet, célja pedig az, hogy az újabb váddal érintett tényállás is az ítélet részét képezze.

A magánvádló jogai az általános szabályokhoz képest azonban korlátozottabbak, így a terhelt terhére irányuló perújítási indítványt is csak a Be. 515. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállta esetén terjeszthet elő.

Ezzel a megszorítással indokolt tehát a jelen ügyben alkalmazott jogegységi határozat joggyakorlat-egységesítő iránymutatásait értelmezni.

Budapest, 2017. szeptember 27.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.	dr. Borbás Virág Bernadett sk.	dr. Fülöp Ágnes Katalin sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.11.764/2016/22-II. számú végzése a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.121/2017/10. számú végzésével 2017. szeptember 27. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2017. szeptember 27.

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő